

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT ZOOLOGII

KATALOG FAUNY POLSKI
Catalogus faunae Poloniae

Część XXI, zeszyt 3

MĄCZLIKI
Aleyrododea

Opracował
HENRYK SZELEGIEWICZ

Nr 32 «Katalogu fauny Polski»

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1979

Plan podziału na części wydawnictwa

«KATALOG FAUNY POLSKI»

Część	I	—	<i>Protozoa</i>
”	II	—	<i>Porifera, Coelenterata</i>
”	III	—	<i>Turbellaria</i>
”	°IV	—	<i>Monogenoidea, Trematoda</i>
”	V	—	<i>Cestoda</i>
”	VI	—	<i>Nemertini</i>
”	VII	—	<i>Nematoda</i>
”	VIII	—	<i>Nematomorpha, Gastrotricha, Kinorhyncha, Priapulioidea</i>
”	IX	—	<i>Rotatoria</i>
”	*X	—	<i>Acanthocephala</i>
”	°XI	—	<i>Annelida</i>
”	°XII	—	<i>Entomostraca</i>
”	XIII	—	<i>Malacostraca</i>
”	°XIV	—	<i>Symphyla, Pauropoda, Diplopoda, Chilopoda</i>
”	*XV	—	<i>Apterygota</i>
”	XVI	—	<i>Ephemeroptera, Odonata, Plecoptera</i>
”	°XVII	—	<i>Blattodea, Mantodea, Orthoptera, Dermaptera</i>
”	*XVIII	—	<i>Psocoptera</i>
”	°XIX	—	<i>Mallophaga, Anoplura</i>
”	XX	—	<i>Thysanoptera</i>
”	°XXI	—	<i>Homoptera</i>
”	XXII	—	<i>Heteroptera</i>
”	°XXIII	—	<i>Coleoptera</i>
”	XXIV	—	<i>Strepsiptera</i>
”	XXV	—	<i>Neuroptera, Megaloptera, Raphidioptera</i>
”	°XXVI	—	<i>Hymenoptera</i>
”	XXVII	—	<i>Mecoptera</i>
”	*XXVIII	—	<i>Trichoptera</i>
”	XXIX	—	<i>Lepidoptera</i>
”	XXX	—	<i>Diptera</i>
”	*XXXI	—	<i>Aphaniptera</i>
”	*XXXII	—	<i>Pseudoscorpionidea, Opiliones</i>
”	*XXXIII	—	<i>Aranei</i>
”	°XXXIV	—	<i>Acari</i>
”	XXXV	—	<i>Pentastomida, Pantopoda, Tardigrada</i>
”	XXXVI	—	<i>Mollusca</i>
”	°XXXVII	—	<i>Bryozoa, Chaetognatha, Echinodermata, Tunicata</i>
”	*XXXVIII	—	<i>Cyclostomata, Pisces</i>
”	*XXXIX	—	<i>Amphibia, Reptilia</i>
”	XL	—	<i>Aves</i>
”	XLI	—	<i>Mammalia</i>

* — Części wydane w całości.

° — Części, z których wydano poszczególne zeszyty.

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT ZOOLOGII

KATALOG FAUNY POLSKI
Catalogus faunae Poloniae

Część XXI, zeszyt 3

MĄCZLIKI
Aleyrododea

Opracował
HENRYK SZELEGIEWICZ

Nr 32 «Katalogu fauny Polski»

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1979

REDAKTOR NACZELNY:

prof. dr H. SZELEGIEWICZ

KOMITET REDAKCYJNY:

mgr A. GOLJAN, prof. dr E. GRABDA, prof. dr S. M. KLIMASZEWSKI, prof. dr K. KOWALSKI, doc. dr M. MROCZKOWSKI, prof. dr J. NAST, prof. dr L. K. PAWŁOWSKI, prof. dr J. RAFALSKI, prof. dr A. RIEDEL (z-ca red. nacz.), mgr Z. SWIRSKI (sekretarz), prof. dr A. WRÓBLEWSKI

Redaktor zeszytu:

mgr A. GOLJAN

Praca wykonana w ramach problemu międzyresortowego Nr MR-II. 3.3

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE – WARSZAWA 1979

Wydanie pierwsze. Nakład 740+90.

Ark. wyd. 1,25. Ark. druk. 1,25. Papier druk. sat. kl. III 80 g. 70×100 cm.

Oddano do składania w sierpniu 1977. Podpisano do druku w lutym 1979.

Druk ukończono w marcu 1979.

Zamówienie nr 1502/78 M-7 Cena zł 10.–

WROCLAWSKA DRUKARNIA NAUKOWA

MAĆZLIKI — ALEYRODODEA

Opracował

HENRYK SZELEGIEWICZ

TREŚĆ

I. Wstęp	3
II. Przegląd gatunków	5
III. Zestawienie roślin żywicielskich i żerujących na nich maćzlików	12
IV. Tabela rozmieszczenia gatunków	13
V. Literatura	16
VI. Indeks nazw systematycznych	18

I. WSTĘP

Maćzliki (*Aleyrododea*) stanowią niewielką, kilkaset gatunków liczącą grupę pluskwiaków równoskrzydłych, spokrewnioną najbliżiej z koliszkami. Występują one głównie w subtropikach i tropikach. W Europie stwierdzono występowanie nieco ponad 30, a w Europie Środkowej zaledwie 20 gatunków. Należą one do najslabiej poznanych pluskwiaków i stan ich opracowania taksonomicznego jest dopiero w stadium początkowym. Przyjęty w niniejszym katalogu podział systematyczny maćzlików (SAMPSON 1943) trudno uznać za system naturalny i w przyszłości ulegnie on z całą pewnością dużym przemianom.

Badania nad maćzlikami Polski rozpoczęły się zasadniczo dopiero w latach pięćdziesiątych naszego stulecia i jak dotąd nie wyszły poza stadium rejestracyjno-faunistyczne. Stan zbadania składu gatunkowego fauny maćzlików naszego kraju nie odbiega jednak rażąco od innych krajów Europy. Z Czechosłowacji, a więc z najlepiej pod tym względem opracowanego kraju, znamy obecnie 18 gatunków maćzlików. W innych krajach liczba wykrytych tam gatunków nie odbiega znacznie od liczby gatunków wykazanych z Polski (Anglia — 12, Szwecja — 12, NRD — 14, Austria — 13, europejska część ZSRR — 20 gatunków). Z Polski znamy obecnie 12 gatunków, ale realne jest znalezienie u nas kilku dalszych. Z porównania składu gatunkowego faun krajów sąsiadujących

z Polską i analizy roślin żywicielskich mączlików wynika, że prawie pewne jest występowanie w naszym kraju następujących gatunków: na północy i zachodzie kraju *Tetralicia ericae* (HARRISSON, 1917) i *Calluneyrodes callunae* (OSSIANNILSSON, 1947), na południowym zachodzie — *Aleuroclava chittendeni* (LAING, 1928) oraz na południu kraju — *Siphoninus immaculatus* (HEEGER, 1855). Prawdopodobne jest także znalezienie u nas jednego z opisanych niedawno z Czechosłowacji gatunków rodzaju *Neobemisia* VISNYA, 1941. Wymienione gatunki są bądź to bardzo rzadkie, bądź też związane z ekstremalnymi biotopami i dlatego trudne do odnalezienia.

Rozmieszczenie wykazanych z Polski gatunków poznane jest jak dotąd bardzo fragmentarycznie. Aż z 9 wyróżnionych w katalogu krain fizjograficznych nie wykazano dotąd ani jednego gatunku mączlika, a z 6 dalszych zaledwie od 1 do 4. Do najlepiej zbadanych krain należą Nizina Mazowiecka i Wyżyna Lubelska (po 9 gatunków) Wyżyna Krakowsko-Wieluńska, Beskid Zachodni i Pieniny (po 8 gatunków), Puszcza Białowieska (7 gatunków) i Pojezierze Mazurskie (6 gatunków). Z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej zarejestrowano wprawdzie także 9 gatunków mączlików, ale duża część tych danych nie została należycie udokumentowana i nie może być uznana za pewne.

Katalog niniejszy sporządzony został na podstawie dostępnej literatury oraz materiałów nie publikowanych, przechowywanych w zbiorach Instytutu Zoologii PAN w Warszawie oraz zbiorze Pani R. M. BINK-MOENEN w Holandii. Nazwy gatunków, których występowanie w Polsce zostało należycie udokumentowane, opatrzone są numerami porządkowymi. Nowe stanowiska opatrzone gwiazdką. Przy nazwach gatunków podano jedynie te synonimy, które używane były w krajowym piśmiennictwie. Nazwy wszystkich szczebli taksonomicznych i autorów tych nazw sprawdzono co do zgodności z zasadami międzynarodowej nomenklatury zoologicznej. W wykazie roślin żywicielskich umieszczono jedynie nazwy tych roślin, na których mączliki zbierane były w naszym kraju.

II. PRZEGLĄD GATUNKÓW

Ordo: *HOMOPTERA* LATREILLE, 1810.

Subordo: *ALEYRODODEA* MORDVILKO, 1914.

Aleurodina BÖRNER, 1934.

Aleurodinea BEIER, 1938.

Superfamilia: *ALEYRODOIDEA* WESTWOOD, 1840.

Aleurodoidea: auctorum.

Familia: *ALEYRODIDAE* WESTWOOD, 1840.

Aleurodidae: auctorum.

Subfamilia: *ALEYRODINAE* WESTWOOD, 1840.

Aleurodinae: auctorum.

Tribus: *ALEUROCHITINI* SAMPSON, 1943.

Genus: *Aleurochiton* TULLGREN, 1907.

1. *Aleurochiton acerinus* HAUPT, 1934.

Pojezierze Pomorskie: Bielek nad Odrą — locus typicus! (HAUPT 1934); Beskid Wschodni: Góra Splawa k. Przemyśla (SZELEGIEWICZ 1972).

Gatunek ciepłolubny, rozmieszczony w środkowej i południowo-wschodniej Europie oraz na Zakaukaziu. Monofag, żeruje na dolnej stronie liści klonu polnego — *Acer campestre* L. Ma dwa pokolenia w roku, różniące się wyraźnie pupariami. Zimuje w postaci puparium drugiego pokolenia, które pojawiają się już w połowie lipca. W tym okresie spotkać można jeszcze na klonach także puparia letnie.

2. *Aleurochiton aceris* (MODEER, 1778).

Chermes aceris ovatus GEOFFROY, 1762 (nazwa nieważna!).

Chermes aceris GEOFFROY, 1762 nec LINNAEUS, 1758.

Coccus aceris MODEER, 1778.

Coccus aceris LATREILLE, 1807.

Lecanium complanatum BAERENSPRUNG, 1849.

Aleurochiton aceris GEOFFR.: WOLFF 1910, WÜNN 1920, RUSZKOWSKI 1933.

Aleurochiton complanatum: SZULCZEWSKI 1958.

Aleurochiton complanatus: KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962, SZELEGIEWICZ 1965, CHOJECKI i KLIMASZEWSKI 1967.

Pobrzeże Bałtyku: okolice Słupska (SCHMIDT 1912), Łeba (SZELEGIEWICZ 1972), Gdańsk — Górki Wschodnie (SZELEGIEWICZ*); Pojezierze Po-

morskie: okolice Chelмна (WOLFF 1910); Pojezierze Mazurskie: Nadl. Mściń k. Lubawy (RUSZKOWSKI 1933), Olsztyn-Kortowo (SZELEGIEWICZ 1972), Rajgród (BINK-MOENEN*); Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bydgoszcz (WOLFF 1910), Włkp. Park Narodowy (SZULCZEWSKI 1958), Poznań (SZELEGIEWICZ*); Nizina Mazowiecka: Warszawa-Bielany, Skierniewice (KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962), Brwinów k. Warszawy (SZELEGIEWICZ 1972); Puszcza Białowieża: Białowieża, Zastawa, Stoczek (WÜNN 1920), Białowieżski Park Narodowy (SZELEGIEWICZ 1972, BINK-MOENEN*); Śląsk Górny: Miasteczko Śląskie (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Dol. Sąspowska (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Małopolska: Sandomierz (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Lubelska: Lublin, Łopiennik k. Krasnegostawu, Hrubieszów (CHOJECKI i KLIMASZEWSKI 1967); Beskid Zachodni: Zawoja pod Babią Górą (SZELEGIEWICZ 1972); Pieniny: Czertezik (SZELEGIEWICZ 1965).

Gatunek szeroko rozprzestrzeniony w Europie. Monofag, żeruje na liściach klonu zwyczajnego — *Acer platanoides* L. Biologia jak u poprzedniego gatunku. W przypadkach gradacji powoduje przedwczesne usychanie opadanie liści i dlatego uważany za szkodnika.

3. *Aleurochiton pseudoplatani* VISNYA, 1936.

Nealeurochiton pseudoplatani: KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962, SZELEGIEWICZ 1965.

Pojezierze Mazurskie: Olsztyn-Kortowo (SZELEGIEWICZ 1972); Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bydgoszcz (SZELEGIEWICZ*); Nizina Mazowiecka: Warszawa (KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962); Śląsk Górny: Miasteczko Śląskie (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Dol. Sąspowska (SZELEGIEWICZ*); Beskid Zachodni: Zawoja pod Babią Górą (SZELEGIEWICZ 1972), Rytko k. Nowego Sącza (KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962); Pieniny: Trzy Korony (SZELEGIEWICZ 1965).

Gatunek szeroko rozmieszczony w Europie Środkowej, podawany także z Zakaukazia i Turkmenii (Kopet-Dag). Monofag, żeruje na liściach jaworu — *Acer pseudoplatanus* L. Ma dwa pokolenia w roku, których puparia nie różnią się wyraźnie od siebie. Zimują puparia drugiego pokolenia, które pojawiają się począwszy od połowy lipca.

Tribus: *SIPHONINI* SAMPSON, 1943.

Genus: *Siphoninus* SILVESTRI, 1914.

4. *Siphoninus phillyreae* (HALIDAY, 1835).

Aleyrodes Phillyreae HALIDAY, 1835.

? *Aleurodes fraxini*: SZULCZEWSKI 1958.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Włkp. Park Narodowy (SZULCZEWSKI 1958); Nizina Mazowiecka: Warszawa-Bielany (SZELEGIEWICZ 1972).

Gatunek szeroko rozmieszczony w Europie, podawany także z Zakaukazia. Polifag, żerujący u nas na liściach jesionu — *Fraxinus excelsior* L., gruszy — *Pirus communis* L. i głógów — *Crataegus monogyna* JACQ., *C. oxyacantha* L. Rozmieszczenie tego gatunku w Polsce wymaga ponownego zbadania, gdyż jak dotąd jedynie stanowisko w Warszawie jest pewne. Słabo zbadana jest także biologia tego rzadkiego u nas gatunku, a dane z literatury są nierzadko sprzeczne.

Tribus: *TRIALEURODINI* RUSSELL, 1947.

Genus: *Trialeurodes* COCKERELL, 1902.

5. *Trialeurodes vaporariorum* (WESTWOOD, 1856).

Aleyrodes vaporariorum WESTWOOD, 1856.

Aleurodes sp.: RUSZKOWSKI 1933.

Pojezierze Mazurskie: Olsztyn-Kortowo (SZELEGIEWICZ 1972); Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bydgoszcz-Bielawki, Poznań-Grunwald (SZELEGIEWICZ*); Nizina Mazowiecka: Warszawa (RUSZKOWSKI 1933, KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962), Skierniewice (SZELEGIEWICZ*); Puszcza Białowieża: Białowieża (BINK-MOENEN*); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Kraków (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Lubelska: Lublin (CHOJECKI i KLIMASZEWSKI 1967); Kotlina Nowotarska: Zakopane (SZELEGIEWICZ*).

Gatunek kosmopolityczny, prawdopodobnie pochodzenia nearktycznego. Polifag, występujący u nas głównie w szklarniach i pomieszczeniach zamkniętych, ale latem żyje i rozmnaża się także w przyrodzie. Jest groźnym szkodnikiem warzyw i roślin ozdobnych uprawianych pod szkłem i folią, którego znaczenie gospodarcze u nas stale rośnie. Tworzy kilka ras, różniących się wybiórczością pokarmową, a także pewnymi cechami morfologicznymi. W Polsce znaleziony został na następujących roślinach: *Bowardia* sp., *Cucumis sativus* L., *Euphorbia peplus* L., *Gerbera jamesonii* BOLUS., *Hibiscus rosasinensis* L., *Pelargonium* sp., *Solanum lycopersicum* L., *Sparmania africana* L.

Tribus: *DIALEURODINI* SAMPSON, 1943.

Genus: *Aleurolobus* QUAINANCE et BAKER, 1914.

6. *Aleurolobus asari* (WÜNN, 1926).

Aleurodes asari WÜNN, 1926.

Aleurolobus puripennis OSSIANILSSON, 1944.

Pojezierze Mazurskie: Augustów (BINK-MOENEN*); Puszcza Białowieża: Białowieża (BINK-MOENEN*); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska; Kraków (KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962); Wyżyna Lubelska: Kazimierz Dolny, Konopnica k. Lublina (CHOJECKI i KLIMASZEWSKI 1967);

Beskid Zachodni: Zawoja pod Babią Górą (SZELEGIEWICZ 1972), Piwniczna k. Nowego Sącza (KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962); Pieniny: Doliny, Czerwone Skałki, Góra Zamkowa, Dol. Harezy Grunt (SZELEGIEWICZ 1965).

Gatunek szeroko rozmieszczony w Europie, a ostatnio wykazany także z Azji Wschodniej (Primorski Kraj). Polifag, znaleziony u nas na liściach kopytnika — *Asarum europaeum* L., wiciokrzewu — *Lonicera nigra* L. i śnieguliczki — *Symphoricarpos albus* (L.) BLASE. W Polsce ma tylko jedno pokolenie w roku i zimuje w postaci puparium.

Genus: *Asterobemisia* TREHAN, 1940.

7. *Asterobemisia avellanae* (SIGNORET, 1868).

Aleurodes avellanae SIGNORET, 1868.

Aleurodes rubicola DOUGLAS, 1891.

Asterobemisia carpini: TREHAN 1940 nec KOCH, 1856.

? *Aleurodes rubicola*: SZULCZEWSKI 1958.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Wlkp. Park Narodowy (SZULCZEWSKI 1958); Nizina Mazowiecka: Warszawa-Młociny (SZELEGIEWICZ 1972); Puszcza Kampinoska (BINK-MOENEN*); Puszcza Białowieska: Białowieża (SZELEGIEWICZ 1972, BINK-MOENEN*); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Dol. Sąspowska (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Lubelska: Wandzin k. Lubartowa, Konopnica k. Lublina (CHOJECKI i KLIMASZEWSKI 1967); Pieniny: Czerwone Skałki, Dol. Potok Pieniński (SZELEGIEWICZ 1965).

Gatunek holarktyczny (euroszyberyjski), rozmieszczony szeroko w Europie, na Zakaukaziu, w zachodniej Syberii i na Dalekim Wschodzie (Primorski Kraj). Polifag, znaleziony u nas na liściach leszczyny — *Corylus avellana* L., jesionu — *Fraxinus excelsior* L. i jeżyny popielicy — *Rubus caesius* L. W Polsce występuje tylko jedno pokolenie w roku. Zimuje w puparium.

Genus: *Japaneyrodes* ZAHRADNIK, 1962.

8. *Japaneyrodes similis europaeus* ZAHRADNIK, 1962.

Pobrzeże Bałtyku: Słowiński P. N. (BINK-MOENEN*), Krynica Morska (SZELEGIEWICZ 1972); Pojezierze Mazurskie: Olsztyn (SZELEGIEWICZ 1972), Lipsk (BINK-MOENEN*); Nizina Mazowiecka: Puszcza Kampinoska (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Lubelska: Kosin k. Kraśnika (CHOJECKI i KLIMASZEWSKI 1967); Beskid Zachodni: Zawoja pod Babią Górą (SZELEGIEWICZ 1972).

Podgatunek rozmieszczony w Europie Środkowej i Wschodniej, a prawdopodobnie także na Syberii; podgatunek nominatywny występuje tylko w Japonii. Monofag, żeruje na dolnej stronie liści borówki bruszniczy — *Vaccinium vitis-idaea* L. Ma tylko jedno pokolenie w roku i zimuje w postaci puparium.

Genus: *Pealius* QUAINANCE et BAKER, 1914.

9. *Pealius quercus* (SIGNORET, 1868).

Aleurodes quercus SIGNORET, 1868.

Aleurodes carpini: SZULCZEWSKI 1958.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Wlkp. Park Narodowy (SZKLCZEWSKI 1958); Nizina Mazowiecka: Puszcza Kampinoska (BINK-MOENEN*), Warszawa (SZELEGIEWICZ 1972); Puszcza Białowieska: Białowieża (SZELEGIEWICZ 1972, BINK-MOENEN*); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Dol. Sąspowska (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Małopolska: Rezerwat Grabowiec k. Krzyżanowic (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Lubelska: Konopnica k. Lublina, Łopiennik k. Krasnegostawu (CHOJECKI i KLIMASZEWSKI 1967); Rostocze: Zwierzyniec (CHOJECKI i KLIMASZEWSKI 1967); Beskid Zachodni: Piwniczna k. Nowego Sącza (KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962); Pieniny: pospolity na całym obszarze (SZELEGIEWICZ 1965).

Gatunek szeroko rozmieszczony w Europie i na Zakaukaziu. Polifag, u nas znalezione na liściach leszczyny — *Corylus avellana* L., grabu — *Carpinus betulus* L., dębu — *Quercus robur* L. i buka — *Fagus sylvatica* L. W Polsce ma tylko jedno pokolenie w roku i zimuje w postaci puparium.

Tribus: *ALEYRODINI* WESTWOOD, 1840.

Genus: *Aleurodes* LATREILLE, 1795.

Aleurodes: BURMEISTER 1835 (emend.).

10. *Aleurodes asari* (SCHRANK, 1801).

Coccus Asari SCHRANK, 1801.

Aleurodes asari: SZULCZEWSKI 1958.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Wlkp. Park Narodowy (SZULCZEWSKI 1958); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Dol. Sąspowska (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Małopolska: Rezerwat Grabowiec k. Krzyżanowic (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Lubelska: Kazimierz Dolny, Konopnica k. Lublina (CHOJECKI i KLIMASZEWSKI 1967); Beskid Zachodni: Zawoja pod Babią Górą (SZELEGIEWICZ 1972), Piwniczna k. Nowego Sącza (KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962); Pieniny: Doliny, Czerwone Skalki (SZELEGIEWICZ 1965).

Gatunek o niedokładnie poznanym rozmieszczeniu, gdyż do niedawna nie był odróżniany od *A. lonicerae* WALK., a przez niektórych autorów kwestionowany. Wykazany dotąd tylko z Bawarii, NRD, Polski, Austrii, Czechosłowacji, Węgier i Rumunii. Monofag, żeruje na dolnej stronie liści kopytnika — *Asarum europaeum* L., na którym tworzy zawsze zwarte kolonie. Liczba pokoleń w roku nie znana; zimują owady dojrzałe (imago).

11. *Aleyrodes loniceræ* WALKER, 1852.

Aleyrodes fragariae WALKER, 1852.

Aleurodes rubi SIGNORET, 1868.

Aleurodes menthae HAUPT, 1934.

Aleurodes loniceræ: SZULCZEWSKI 1958.

Pobrzeże Bałtyku: Krynica Morska (SZELEGIEWICZ 1972); Pojezierze Mazurskie: Olsztyn-Kortowo (SZELEGIEWICZ 1972); Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bydgoszcz (SZELEGIEWICZ*), Wkpl. Park Narodowy (SZULCZEWSKI 1958); Nizina Mazowiecka: Puszcza Kampinoska (BINK-MOENEN*), Warszawa (KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962); Puszcza Białowieska: Białowieża-Park Pałacowy (SZELEGIEWICZ*, BINK-MOENEN*); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Kraków, Ojców (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Małopolska: Rezerwat Grabowiec k. Krzyżanowic (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Lubelska: Kazimierz Dolny, Lublin, Konopnica k. Lublina (CHOJECKI i KLIMASZEWSKI 1967); Beskid Zachodni: Zawoja pod Babią Górą (SZELEGIEWICZ 1972); Pieniny: Czertezik (SZELEGIEWICZ 1965).

Gatunek palearktyczny, szeroko rozmieszczony w Europie, na Zakaukaziu, w Azji Środkowej, na Syberii i Dalekim Wschodzie. Polifag, u nas znalezione na wiciokrzewie — *Lonicera xylosteum* L., barszczu — *Heracleum sphondylium* L., podagryczniku — *Aegopodium podagraria* L., dzięgielu — *Angelica silvestris* L., trybule — *Anthriscus silvestris* (L.) HOFFM., pokrzywie — *Urtica dioica* L., kukliku — *Geum urbanum* L. i niecierpku — *Impatiens noli-tangere* L. Nigdy nie tworzy zwartych kolonii i występuje pojedynczo na obu stronach liści. Zimuje w postaci imago.

12. *Aleyrodes proletella* (LINNAEUS, 1758).

Phalena (Tinea) proletella LINNAEUS, 1758.

Aleyrodes chelidonii LATREILLE, 1807.

Aleyrodes brassicae WALKER, 1852.

Aleurodes proletella: SZULCZEWSKI 1958.

Pobrzeże Bałtyku: Smóldzino (BINK-MOENEN*), Krynica Morska (SZELEGIEWICZ 1972); Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Bydgoszcz (SZELEGIEWICZ*), Wkpl. Park Narodowy (SZULCZEWSKI 1958); Nizina Mazowiecka: Puszcza Kampinoska (BINK-MOENEN*), Warszawa (KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962), Skierniewice (RUSZKOWSKI 1933); Puszcza Białowieska: Białowieża-Park Pałacowy (SZELEGIEWICZ*); Śląsk Górny: Katowice-Ligota (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Kraków, Ojców (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Małopolska: Pińczów (SZELEGIEWICZ*); Wyżyna Lubelska: Kazimierz Dolny, Lublin (CHOJECKI i KLIMASZEWSKI 1967); Beskid Zachodni: Zawoja pod Babią Górą (SZELEGIEWICZ 1972), Piwniczna k. Nowego Sącza (KLIMASZEWSKI i SZELEGIEWICZ 1962); Kotlina Nowotarska: Zakopane (SZELEGIEWICZ*); Pieniny: Góra Zamkowa, Dol. Potok Pieniński (SZELEGIEWICZ 1965).

Pospolity gatunek palearktyczny, rozmieszczony szeroko w Europie, na Zakaukaziu, w Azji Środkowej i Mongolii oraz na Syberii i Dalekim Wschodzie. Polifag, znaleziony u nas na glistniku — *Chelidonium maius* L., kapuście — *Brassica oleracea* L., wilczomleczu — *Euphorbia amygdaloides* L. i gruszyńcu — *Pirola chlorantha* Sw. Ma kilka pokoleń w roku i zimuje w postaci imago. Żeruje zawsze po dolnej stronie liści i tworzy zwarte kolonie. Notowany jako szkodnik warzyw, głównie kapusty.

III. ZESTAWIENIE ROŚLIN ŻYWIcielSKICH I ŻERUJĄCYCH NA NICH MĄCZLIKÓW¹

- Acer campestre* L.
Aleurochiton acerinus HAUPT
Acer platanoides L.
Aleurochiton aceris (MOD.)
Acer pseudoplatanus L.
Aleurochiton pseudoplatani VISNYA
Aegopodium podagraria L.
Aleyrodes loniceræ WALK.
Angelica silvestris L.
Aleyrodes loniceræ WALK.
Anthriscus silvestris (L.) HOFFM.
Aleyrodes loniceræ WALK.
Asarum europaeum L.
Aleurolobus asari (WÜNN)
Aleyrodes asari (SCHRK.)
Bouvardia sp.
Trialeurodes vaporariorum (WESTW.)
Brassica oleracea L.
Aleyrodes prolella (L.)
Carpinus betulus L.
Pealius quercus (SIGN.)
Chelidonium maius L.
Aleyrodes prolella (L.)
Corylus avellana L.
Asterobemisia avellanae (SIGN.)
Pealius quercus (SIGN.)
Crataegus monogyna JACQ.
Siphoninus phillyreae (HAL.)
Crataegus oxyacantha L.
Siphoninus phillyreae (HAL.)
Cucumis sativus L.
Trialeurodes vaporariorum (WESTW.)
Euphorbia amygdaloides L.
Aleyrodes prolella (L.)
Euphorbia pepus L.
Trialeurodes vaporariorum (WESTW.)
Fraxinus excelsior L.
Siphoninus phillyreae (HAL.)
- Asterobemisia avellanae* (SIGN.)
Gerbera jamesonii BOLUS.
Trialeurodes vaporariorum (WESTW.)
Geum urbanum L.
Aleyrodes loniceræ WALK.
Heracleum sphondylium L.
Aleyrodes loniceræ WALK.
Hibiscus rosinensis L.
Trialeurodes vaporariorum (WESTW.)
Impatiens noli-tangere L.
Aleyrodes loniceræ WALK.
Lonicera nigra L.
Aleurolobus asari (WÜNN)
Aleyrodes loniceræ WALK.
Lonicera xylosteum L.
Aleyrodes loniceræ WALK.
Pelargonium sp.
Trialeurodes vaporariorum (WESTW.)
Pirola chlorantha SW.
Aleyrodes prolella (L.)
Pirus communis L.
Siphoninus phillyreae (HAL.)
Quercus robur L.
Pealius quercus (SIGN.)
Rubus caesius L.
Asterobemisia avellanae (SIGN.)
Solanum lycopersicum L.
Trialeurodes vaporariorum (WESTW.)
Sparmania africana L.
Trialeurodes vaporariorum (WESTW.)
Symphoricarpos albus (L.) BLASE
Aleurolobus asari (WÜNN)
Urtica dioica L.
Aleyrodes loniceræ WALK.
Vaccinium vitis-idaea L.
Japaneyrodes similis europaeus ZAHRAD.

¹Wyłącznie na podstawie danych z obszaru Polski.

IV. TABELA ROZMIESZCZENIA GATUNKÓW

(Podział na krainy podaje mapka na końcu zeszytu)

<ul style="list-style-type: none"> ● Dane pewne ○ Dane nie sprawdzone ? Dane wątpliwe 		Bałtyk	Pobrzeże Bałtyku	Pojezierze Pomorskie	Pojezierze Mazurskie	Nizina Wielk.-Kuj.	Nizina Mazowiecka	Podlasie	Puszcza Białowieska
		1	2	3	4	5	6	7	7a
		1	<i>Aleurochiton acerinus</i> HAUPT	—	—	●	—	—	—
2	<i>Aleurochiton aceris</i> (MOD.)	—	●	○	●	●	●	—	
3	<i>Aleurochiton pseudoplatani</i> VISN.	—	—	—	●	●	—	—	
4	<i>Siphoninus phillyreae</i> (HAL.)	—	—	—	—	?	●	—	
5	<i>Trialeurodes vaporariorum</i> (WESTW.)	—	—	—	●	●	●	—	
6	<i>Aleurolobus asari</i> (WÜNN)	—	—	—	●	—	—	—	
7	<i>Asterobemisia avellanae</i> (SIGN.)	—	—	—	—	?	●	—	
8	<i>Japaneyrodes similis europaeus</i> ZAHRAD.	—	●	—	●	—	●	—	
9	<i>Pealius quercus</i> (SIGN.)	—	—	—	—	○	●	—	
10	<i>Aleyrodes asari</i> (SCHRK.)	—	—	—	—	○	—	—	
11	<i>Aleyrodes loniceræ</i> WALK.	—	●	—	●	●	●	—	
12	<i>Aleyrodes proletella</i> (L.)	—	●	—	—	●	●	—	

V. LITERATURA

a. Prace zawierające wiadomości o mączlikach Polski.

- CHOJECKI M. W., KLIMASZEWSKI S. M. 1967. Mączliki (*Homoptera*, *Aleyrodidae*) niektórych miejscowości Lubelszczyzny. Ann. UMCS, C, Lublin, **22**, pp. 57-61, 1 t.
- HAUPT H. 1934. Neues über die *Homoptera* - *Aleurodina*. Deutsch. Ent. Z., Berlin, **1934**, pp. 127-141.
- KLIMASZEWSKI S. M., SZELEGIEWICZ H. 1962. Materiały do znajomości mączlików (*Homoptera*, *Aleyrodidae*) Polski. Fragm. Faun., Warszawa, **10**, pp. 35-64, 23 ff.
- RUSZKOWSKI J. W. 1933. Wyniki badań nad szkodliwą fauną Polski na podstawie materiałów z lat 1919-1930. Roczn. Ochr. Rośl., B, Warszawa, **1**, pp. 1-545.
- SCHMIDT E. 1912. Beiträge zur Hemipteren-Fauna Pommerns. Sttet. Ent. Z., Stettin, **1912**, pp. 145-162.
- SZELEGIEWICZ H. 1965. Mączliki (*Homoptera*, *Aleyrodidae*) Pienin. Fragm. Faun., Warszawa, **11**, pp. 437-442, 7 ff.
- SZELEGIEWICZ H. 1972. Notatki faunistyczne o mączlikach (*Homoptera*, *Aleyrododea*) Polski. Fragm. Faun., Warszawa, **18**, pp. 25-30.
- SZULCZEWSKI J. W. 1958. Mączlikowate (*Aleurodidae*) Wielkopolskiego Parku Narodowego. Przyr. Polski Zach., Poznań, **2**, pp. 85-86.
- WOLFF M. 1910. Ein Beitrag zur Kenntnis von *Aleurochiton aceris* GEOFFR., mit einer Darstellung der Wirtsverhältnisse und Vorbemerkungen zu einer Monographie der bisher beschriebenen *Aleurodidae*. Cbl. Bakter. Parasitenkd. Infektionskrh., Abb. II, Jena, **26**, pp. 634-667, 2 tt.
- WÜNN H. 1920. Über die Cocciden des Urwaldes von Bialowies. Abh. Senckenb. Naturf. Ges., Frankfurt a. M., **37**, pp. 1-22.

b. Inne uwzględnione prace.

- BAERENSPRUNG F. VON. 1849. Beobachtungen über einige einheimische Arten der Familie der Cocciden. Z. Zool. Zoot. Palaeozool., **1**, pp. 165-170.
- BEIER M. 1938. *Homoptera*-Pflanzensauger. In: KÜKENTHAL W., Handbuch der Zoologie. 4. Berlin. pp. 2205-2456.
- BÖRNER C. 1934. Über System und Stammesgeschichte der Schnabelkerfe. Ent. Beih., Berlin-Dahlem, **1**, pp. 138-144.
- BURMEISTER H. 1835. Handbuch der Entomologie. 2. Berlin. 756 pp.
- COCKERELL T. D. A. 1902. The classification of *Aleurodidae*. Proc. Acad. Nat. Sci. Philad., Philadelphia, **54**, pp. 279-283, 15 tt.
- DOUGLAS J. W. 1891. A new species of *Aleurodes*. Ent. Monthly Mag., London, **27**, pp. 322-323.
- FOURCROY A. F. 1785. Entomologia Parisiensis; sive Catalogus Insectorum quae in Agro Parisiensi reperiuntur: Secundum methodum Geoffraeanum in sectiones, genera et species distributus: cui addita sunt nomina trivialia et fere trecentae novae Species. Pars prima. Parisiis. VIII + 544 pp.

- GEOFFROY E. L. 1762. Histoire abrégée des Insectes qui se trouvent aux environs de Paris. 1. Paris. 523 pp., 10 tt.
- GEOFFROY E. L. 1785. patrz FOURCROY A. F. 1785.
- HALIDAY A. H. 1834. *Aleyrodes Phillyreae*. Ent. Mag., London, **2**, pp. 119–120.
- HAUPT H. 1935. Schmetterlings- oder Mottenläuse, *Aleurodina*. In: Die Tierwelt Mitteleuropas. 4, 3. Leipzig, pp. 253–260, 24 ff.
- KOCH C. L. 1856. Die Pflanzenläuse Aphiden, getreu nach den Leben abgebildet und beschrieben. 3. Nürnberg, pp. 237–331.
- LATREILLE P. A. 1756. Précis des caractères génériques des Insectes, disposés dans un ordre naturel. Paris et Brive. XIV+208 pp.
- LATREILLE P. A. 1807. Genera Crustaceorum et Insectorum secundum ordinem naturalem in familias disposita, iconibus exemplisque plurimis explicata. II. Parisiis et Argentorati, 280 pp.
- LATREILLE P. A. 1810. Considerations générales sur l'ordre naturel des animaux composant les classes des crustacés, des arachnides et des insectes. Paris.
- LINNAEUS C. 1758. Systema Naturae. 1. 10ed. Holmiae. 824 pp.
- MODEER A. 1778. Om Fästflyet. Goetheb. Vetensk. Samh. Handl., Goetheborg, **1**, pp. 11–50.
- MORDVILKO A. K. 1914. Fauna Rossii i sopredelnyh stran. I, 1. Petrograd. CLXIV+236 pp., 93 ff.
- OSSIANNILSSON F. 1944. A new white fly from Sweden, *Aleurolobus puripennis* sp. n. (*Hom. Aleyrodidae*). Kungl. Fysiogr. Sällsk., Lund, **14**, pp. 1–11.
- QUAINTANCE A. L., BAKER A. C. 1913.–1915. Classification of the *Aleyrodidae*. U. S. Dpt. Agric., Tech. Ser., Washington, **27**, pp. 1–114, 48 tt.
- RUSSEL L. M. 1947. A classification of the Whiteflies of the new Tribe *Trialeurodini* (*Homoptera, Aleyrodidae*). Rev. Entom., **18**, pp. 1–144, 7 ff.
- SAMPSON W. W. 1943. A generic synopsis of the hemipterous superfamily *Aleyrodoidea*. Ent. Americ., Lancaster, Pa., **23**, pp. 173–223.
- SCHRANK F. VON PAULA. 1801. Fauna Boica. Durchgedachte Geschichte der in Baiern einheimischen und zahmen Tiere. 2. Ingelstadt. VIII+374 pp.
- SIGNORET V. 1868. Essai monographique sur les *Aleurodes*. Ann. Soc. Ent. France, Paris, **3**, pp. 369–402.
- TREHAN K. N. 1940. Studies on the British white-flies (*Homoptera, Aleyrodidae*). Trans. R. Ent. Soc. Lond., London, **90**, pp. 575–616, 7 ff.
- TULLGREN A. 1907. Über einige Arten der Familie *Aleurodidae*. Arkiv Zool., Uppsala, **3**, pp. 1–18, 27 ff.
- VISNYA A. 1936. Weitere Mottenläuse aus der Umgebung von Köszeg. Folia Savar., Szombathely, **3**, pp. 116–117.
- WALKER F. 1852. List of the specimens of Homopterous Insects in the collections of the British Museum. IV. London, pp. 1091–1093.
- WESTWOOD J. O. 1840. An Introduction to the modern classification of Insects, founded on the natural habits and corresponding organization of the different families. 2. London. 11+587 pp., ff. 57–133.
- WESTWOOD J. O. 1856. The *Aleyrodes* of the Greenhouse. Gardner's Chron., London, 1856, p. 852.
- WÜNN H. 1926. In Elsass-Lothringen vorkommende Schildlausarten. Z. Wiss. Insektenbiol., **21**, pp. 22–28.
- ZAHRADNIK J. 1962. Données taxonomiques et faunistiques sur *Japaneyrodes* nov. gen. *similis europaeus* n. ssp. Acta Faun. Ent. Mus. Nat. Pragae, Praha, **3**, pp. 13–19, 7 ff.

VI. INDEKS NAZW SYSTEMATYCZNYCH

- Acer campestre* L. 5, 12
Acer platanoides L. 6, 12
Acer pseudoplatanus L. 6, 12
acerinus HAUPT, *Aleurochiton* 5, 12, 14
aceris GEOFFR.: auct., *Aleurochiton* 5
aceris GEOFFR. nec L., *Chermes* 5
aceris LATR., *Coccus* 5
aceris (MOD.), *Aleurochiton* 5, 12 14
aceris MOD., *Coccus* 5
aceris ovatus GEOFFR., *Chermes* 5
Aegopodium podagraria L. 10, 12
africana L., *Sparmania* 7, 12
albus (L.) BLASE, *Symphoricarpos* 8, 12
Aleurochitini SAMPs. 5
Aleurochiton TULLGR. 5
Aleurodes: BURM. 9
Aleurodes sp.: RUSSK. 7
Aleurodidae: auct. 5
Aleurodina BÖRN. 5
Aleurodinae: auct. 5
Aleurodinea BEIER 5
Aleurodoidea: auct. 5
Aleurolobus QUAINt. et BAK. 7
Aleyrodes LATR. 9
Aleyrodidae WESTW. 5
Aleyrodinae WESTW. 5
Aleyrodini WESTW. 9
Aleyrododea MORDV. 3, 5
Aleyrodoidea WESTW. 5
amygdaloides L., *Euphorbia* 11, 12
Angelica silvestris L. 10, 12
Anthriscus silvestris (L.) HOFFM. 10, 12
asari (SCHRK.), *Aleyrodes* 9, 12, 14
Asari SCHRK., *Coccus* 9
asari: SZULCZ., *Aleurodes* 9
asari WÜNN, *Aleurodes* 7
asari (WÜNN), *Aleurolobus* 7, 12, 14
Asarum europaeum L. 8, 9, 12
Asterobemisia TREH. 8
avellana L., *Corylus* 8, 9, 12
avellanae SIGN., *Aleurodes* 8
avellanae (SIGN.), *Asterobemisia* 8, 12, 14
betulus L., *Carpinus* 9, 12
Bowvardia sp. 7, 12
Brassica oleracea L. 11, 12
brassicae WALK., *Aleyrodes* 10
caesius L., *Rubus* 8, 12
callunae (OSSIANILSS.), *Calluneyrodes* 4
campestre L., *Acer* 5, 12
carpini: SZULCZ., *Aleurodes* 9
carpini: TREHAN nec KOCH, *Asterobemisia* 8
Carpinus betulus L. 9, 12
chelidonii LATR., *Aleyrodes* 10
Chelidonium maius L. 11, 12
chittendeni (LAING), *Aleuroclava* 4
chlorantha SW., *Pirola* 11, 12
communis L., *Pirus* 7, 12
complanatum BAERENSPr., *Lecanium* 5
complanatum: SZULCZ., *Aleurochiton* 5
complanatus: auct., *Aleurochiton* 5
Corylus avellana L. 8, 9, 12
Crataegus monogyna JACQ. 7, 12
Crataegus oxyacantha L. 7, 12
Cucumis sativus L. 7, 12

Dialeurodini SAMPs. 7
dioica L., *Urtica* 10, 12

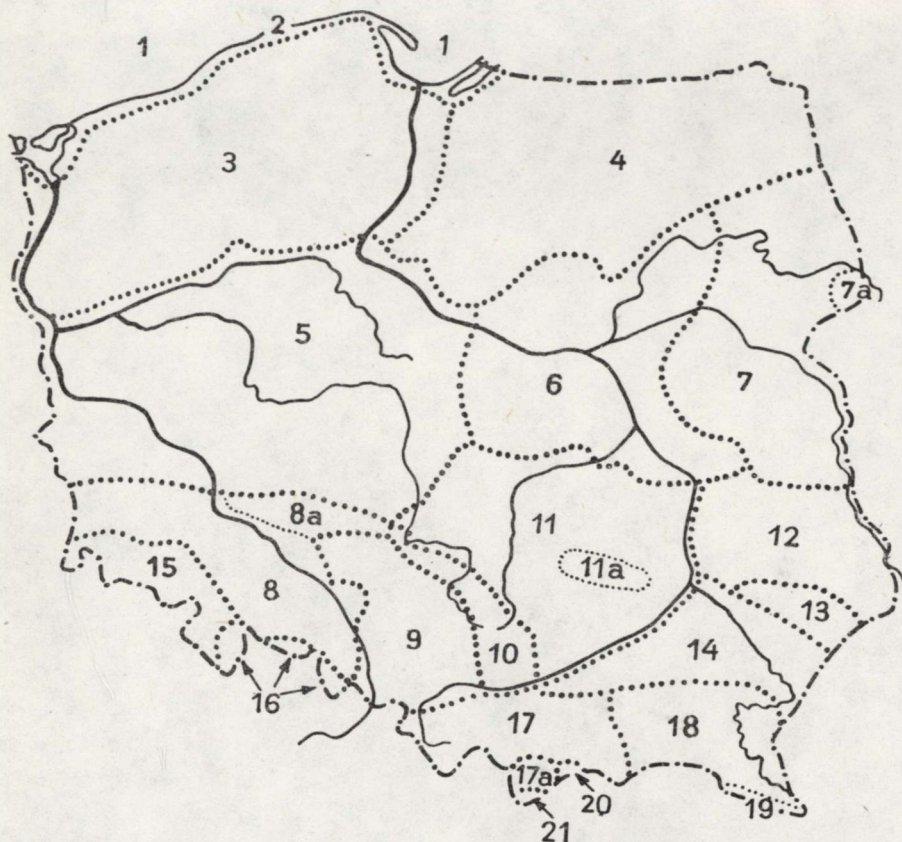
ericae (HARRISS.), *Tetralicia* 4
Euphorbia amygdaloides L. 11, 12
Euphorbia peplus L. 7, 12
europaeum L., *Asarum* 8, 9, 12
europaeus ZAHRAD., *Japaneyrodes similis* 8, 12, 14
excelsior L., *Fraxinus* 7, 8, 12

Fagus silvatica L. 9
fragariae WALK., *Aleyrodes* 10
fraxini: SZULCZ., *Aleurodes* 6
Fraxinus excelsior L. 7, 8, 12

Gerbera jamesonii BOLUS. 7, 12

- Geum urbanum* L. 10, 12
- Heracleum sphondylium* L. 10, 12
- Hibiscus rosasinensis* L. 7, 12
- Homoptera* LATR. 5
- immaculatus* (HEEG.), *Siphoninus* 4
- Impatiens noli-tangere* L. 10, 12
- jamesonii* BOLUS., *Gerbera* 7, 12
- Japaneyrodes* ZAHRAD. 8
- Lonicera nigra* L. 8, 12
- Lonicera xylostomum* L. 10, 12
- lonicerae*: SZULCZ., *Aleurodes* 10
- lonicerae* WALK., *Aleyrodes* 9, 10, 12, 14
- lycopersicum* L., *Solanum* 7, 12
- maius* L., *Chelidonium* 11, 12
- menthae* HAUPT, *Aleurodes* 10
- monogyna* JACQ., *Crataegus* 7, 12
- Neobemisia* VISN. 4
- nigra* L., *Lonicera* 8, 12
- noli-tangere* L., *Impatiens* 10, 12
- oleracea* L., *Brassica* 11, 12
- ovatus* GEOFFR., *Chermes aceris* 5
- oxyacantha* L., *Crataegus* 7, 12
- Pealius* QUAIN. et BAK. 9
- Pelargonium* sp. 7, 12
- peplus* L., *Euphorbia* 7, 12
- Phillyreae* HAL., *Aleyrodes* 6
- phillyreae* (HAL.), *Siphoninus* 6, 12, 14
- Pirola chlorantha* Sw. 11, 12
- Pirus communis* L. 7, 12
- platanoides* L., *Acer* 6, 12
- podagraria* L., *Aegopodium* 10, 12
- proletella* (L.), *Aleyrodes* 10, 12, 14
- proletella* L., *Phalena* (*Tinea*) 10
- proletella*: SZULCZ., *Aleurodes* 10
- pseudoplatani*: KLIMASZ. i SZELEG., *Nealeurochiton* 6
- pseudoplatani* VISN., *Aleurochiton* 6, 12, 14
- pseudoplatanum* L., *Acer* 6, 12
- puripennis* OSSIANNILSS., *Aleurolobus* 7
- Quercus robur* L. 9, 12
- quercus* SIGN., *Aleurodes* 9
- quercus* (SIGN.), *Pealius* 9, 12, 14
- robur* L., *Quercus* 9, 12
- rosasinensis* L., *Hibiscus* 7, 12
- rubi* SIGN., *Aleurodes* 10
- rubicola* DOUGLAS, *Aleurodes* 8
- rubicola*: SZULCZ., *Aleurodes* 8
- Rubus caesius* L. 8, 12
- sativus* L., *Cucumis* 7, 12
- silvatica* L., *Fagus* 9
- silvestris* L., *Angelica* 10, 12
- silvestris* (L.) HOFFM., *Anthriscus* 10, 12
- similis europaeus* ZAHRAD., *Japaneyrodes* 8, 12, 14
- Siphonini* SAMPS. 6
- Siphoninus* SILV. 6
- Solanum lycopersicum* L. 7, 12
- Sparmania africana* L. 7, 12
- sphondylium* L., *Heracleum* 10, 12
- Symphoricarpos albus* (L.) BLASE 8, 12
- Trialeurodes* COCKER. 7
- Trialeurodini* RUSS. 7
- urbanum* L., *Geum* 10, 12
- Urtica dioica* L. 10, 12
- Vaccinium vitis-idaea* L. 8, 12
- vaporarium* WESTW., *Aleyrodes* 7
- vaporarium* (WESTW.), *Trialeurodes* 7, 12, 14
- vitis-idaea* L., *Vaccinium* 8, 12
- xylostemum* L., *Lonicera* 10, 12

PODZIAŁ POLSKI NA KRAINY

1 Bałtyk	11a Góry Świętokrzyskie
2 Pobrzeże Bałtyku	12 Wyżyna Lubelska
3 Pojezierze Pomorskie	13 Rostocze
4 Pojezierze Mazurskie	14 Nizina Sandomierska
5 Nizina Wielkopolsko-Kujawska	15 Sudety Zachodnie
6 Nizina Mazowiecka	16 Sudety Wschodnie
7 Podlasie	17 Beskid Zachodni
7a Puszcza Białowiecka	17a Kotlina Nowotarska
8 Śląsk Dolny	18 Beskid Wschodni
8a Wzgórza Trzebnickie	19 Bieszczady
9 Śląsk Górny	20 Pieniny
10 Wyżyna Krakowsko-Wieluńska	21 Tatry
11 Wyżyna Małopolska	

Podziału obszaru Polski na krajiny dokonano tymczasowo do celów roboczych. Nie należy go uważać za podział zoogeograficzny, uzasadniony w pełni odpowiednimi badaniami faunistycznymi.

«Katalog fauny Polski» wydaje Instytut Zoologii Polskiej Akademii Nauk.

W sprawach wymiany należy zwracać się pod adresem: Biblioteka Instytutu Zoologii Polskiej Akademii Nauk, 00-950 Warszawa, ul. Wilcza 64.

Zamówienia należy kierować pod adresem: «Dom Książki» Centralna Księgarnia Rolnicza, 00-055 Warszawa, Plac Dąbrowskiego 8 lub Wzorcownia Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, 00-901 Warszawa, Pałac Kultury i Nauki.

«Catalogs faunae Poloniae» издается Институтом Зоологии Польской Академии Наук.

По делам обмена просим обращаться по адресу: Библиотека Института Зоологии Польской Академии Наук, 00-950 Варшава, ул. Вильча 64, Польша.

Заказы следует направлять по адресу: «Арс Полона», 00-068 Варшава, Краковске Пржедмесьце 7, Польша.

«Catalogus faunae Poloniae» is published by the Institute of Zoology of the Polish Academy of Sciences.

For exchange write, please, to the following address: Biblioteka Instytutu Zoologii Polskiej Akademii Nauk, 00-950 Warszawa, ul. Wilcza 64, Poland.

Book orders should be addressed as follows: «Ars Polona», 00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland.